

Inbreng Netbeheer Nederland Rondetafelgesprek Verduurzaming Gebouwde Omgeving

8 april 2025

Netbeheerders zien steeds vaker dat de verduurzaming van de gebouwde omgeving vastloopt door de grote druk op de energie-infrastructuur. Bovendien maakt Netbeheer Nederland zich zorgen over de oplopende energiekosten voor zowel gas, warmte als elektriciteit. Om de elektriciteitsrekening beheersbaar te houden én de verduurzaming van de gebouwde omgeving te versnellen, zijn onderstaande maatregelen noodzakelijk:

1. **Netbewuste maatregelen als voorwaarde voor stimulerings- en subsidiebeleid.** Daarmee creëren we meer ruimte op het elektriciteitsnet en kunnen we meer woningen aansluiten op het net.
2. **Meer grip op de energierekening.** Voer een alternatief tariefstelsel in waardoor 66% van de huishoudens erop vooruit gaat. Zo gaat bijvoorbeeld een modaal huishouden tot circa 178 euro per jaar minder betalen aan de nettarieven. Bovendien biedt een alternatief tariefstelsel de mogelijkheid om in 2030 naar schatting 700.000 extra woningen aan te sluiten op het net.
3. **Het energiesysteem betaalbaar houden door de uitrol van warmtenetten te versnellen.** Snel duidelijkheid over de Wcw is daarvoor cruciaal.
4. **Zorg voor voldoende ruimte** zodat energie-infrastructuur tijdig kan worden gerealiseerd.

Netbewuste maatregelen als voorwaarde voor stimulerings- en subsidiebeleid

Uit onderzoek van TNO blijkt dat slimme net-intensieve apparaten een grote potentie hebben om overbelasting van het laagspanningsnet tegen te gaan. Een slimme warmtepomp, die het energieverbruik afstemt op de beschikbare netcapaciteit, kan overbelasting voorkomen en zou per 2026 als eis in de ISDE kunnen worden opgenomen. Door netbewust bouwen daarnaast de standaard te maken, worden woningen en gebouwen daarnaast zodanig ontworpen dat ze het elektriciteitsnet minimaal belasten. Een verhoging van het ISDE-budget in 2026 kan er bovendien voor zorgen dat de isolatiegraad van (huur)woningen verbetert, waardoor energie wordt bespaard. Door enkel de aanschaf van netbewuste laadpunten op te nemen in de Subsidieregeling Private Laadinfrastructuur bij bedrijven (SPRILA), wordt de verduurzaming van bedrijven direct gekoppeld aan het tegengaan van netcongestie.

Kortom, door het huidige stimulerings- en subsidiebeleid integraal te benaderen en netbewust als randvoorwaarde te koppelen aan al deze regelingen, kan er een significante bijdrage worden geleverd aan het verlagen van de druk op het elektriciteitsnet. Tegelijkertijd worden de juiste prikkels gegeven om de energietransitie voort te zetten. Dit draagt bij aan een betaalbare energierekening voor huishoudens, zowel op de korte als de lange termijn.

Netbeheer Nederland roept daarom op netbewust als randvoorwaarde te koppelen aan het huidige stimulerings- en subsidiebeleid:

- Maak slimme warmtepompen per 2026 de norm in de iSDE;
- Vertaal netbewuste nieuwbouwprincipes naar BENG-normen;
- Verhoog de iSDE voor isolatie;
- Geen subsidie aan thuisbatterijen tot er afspraken zijn gemaakt over netbewuste inzet.

Uit onderzoek van TNO blijkt dat slimme net-intensieve apparaten een grote potentie hebben om overbelasting van het laagspanningsnet tegen te gaan. Een slimme warmtepomp, die het energieverbruik afstemt op de beschikbare netcapaciteit, kan overbelasting voorkomen en zou per 2026 als eis in de ISDE kunnen worden opgenomen. Door netbewust bouwen daarnaast de standaard te maken, worden woningen en gebouwen daarnaast zodanig ontworpen dat ze het elektriciteitsnet minimaal belasten. Een verhoging van het ISDE-budget in 2026 kan er bovendien voor zorgen dat de isolatiegraad van (huur)woningen verbetert, waardoor energie wordt bespaard.

Kortom, door het huidige stimulerings- en subsidiebeleid integraal te benaderen, kan er een significante bijdrage worden geleverd aan het verlagen van de druk op het elektriciteitsnet, terwijl tegelijkertijd de juiste prikkels worden gegeven om de energietransitie voort te zetten. Dit draagt bij aan een betaalbare energierekening voor huishoudens, zowel op de korte als de lange termijn.

Netbeheer Nederland roept daarom op netbewust als randvoorwaarde te koppelen aan het huidige stimulerings- en subsidiebeleid:

- **Maak slimme warmtepompen per 2026 de norm in de iSDE.**
- **Verhoog het iSDE-budget in 2026.**
- **Vertaal netbewuste nieuwbouwprincipes naar BENG-normen.**
- **Geen subsidie aan thuisbatterijen tot er afspraken zijn gemaakt over netbewuste inzet.**

Meer grip op de energierekening: een alternatief tariefstelsel om de energierekening betaalbaar te houden

Door het invoeren van een alternatief tariefstelsel kunnen naar schatting in 2030 700.000 extra woningen worden aangesloten op het net. Bovendien zorgt een alternatief stelsel ervoor dat huishoudens meer grip krijgen op hun energierekening.

De huidige netwerkkosten zijn voor bijna alle huishoudens gelijk, ongeacht het verbruik, waardoor kleine verbruikers relatief meer betalen dan grote verbruikers. Een nieuw tariefmodel kan de kosten anders verdelen, waardoor tot 66% van de huishoudens erop vooruit gaat. Zo gaat naar schatting een modaal huishouden tot circa 178 euro per jaar minder betalen aan de nettarieven. Huishoudens met een hoger elektriciteitsverbruik kunnen hun kosten beperken door stroom op andere momenten te gebruiken. Deze vraagverschuiving zorgt voor een efficiënter netgebruik waardoor er extra ruimte wordt gecreëerd op de laagspanningsnetten. Zo schatten netbeheerders dat er in Nederland richting 2030 zo'n 700.000 woningen extra aangesloten zouden kunnen worden.

De komende tijd zijn we samen met het Rijk, marktpartijen en maatschappelijke organisaties aan de slag om een tariefmodel uit te werken dat huishoudens zowel meer grip geeft op de energierekening, als ook uitvoerbaar én begrijpelijk is.

We vragen daarom aan de politiek om:

- De nut en noodzaak te onderschrijven van een alternatief tariefstructuur om de energierekening betaalbaar te houden

Het energiesysteem betaalbaar houden door de uitrol van warmtenetten te versnellen

Het betaalbaar energiesysteem van de toekomst bevat een mix van verschillende energiedragers. Het is die combinatie die het systeem zo sterk maakt, omdat zo de druk op de energienetten verdeeld wordt. Naast het belang van groen gas en waterstof, zijn ook warmtesystemen van cruciaal belang voor het toekomstig energiesysteem: ze verminderen immers de toenemende vraag naar capaciteit op het elektriciteitsnet in wijken en op de juiste plek zijn warmtesystemen maatschappelijk gezien de goedkoopste optie. Netbeheer

Nederland herkent daarbij de waarschuwing van de Algemene Rekenkamer, dat warmtenetten duurder worden als huishoudens, in wijken waar een warmtesysteem het beste alternatief zijn, juist een warmtepomp nemen. Nu al zien de netbeheerders een toename van het aantal warmtepompen in wijken waar potentieel een warmtesysteem is voorzien, met als gevolgen dat het net moet worden verzaamd en een warmtenet minder rendabel wordt of zelfs helemaal niet van de grond komt.

Belangrijke randvoorwaarde om de warmtetransitie te versnellen is de Wet collectieve warmte (Wcw). Deze wet biedt de gewenste duidelijkheid waar de sector al zo lang op wacht. Vertraging van de wetsbehandeling zorgt voor extra druk op het elektriciteitsnet en maakt de energierekening alleen maar duurder. Netbeheer Nederland roept op:

- **Bied snel duidelijkheid over de Wcw** en het beschikbaar stellen van middelen om de (financiële) randvoorwaarden voor warmtesystemen in te vullen.
- **Zorg voor het doelmatig inzetten van subsidies voor slimme warmtepompen** door geen subsidie toe te kennen aan warmtepompen in wijken waar een warmtenet is beoogd.
- **Zorg voor een gelijke waardering voor warmtenetten in het energielabel van woningen**, zodat collectieve warmteoplossingen niet onterecht benadeeld worden ten opzichte van individuele systemen zoals warmtepompen. Tel daarbij de werkelijke energieprestatie van warmte en koude mee en pas hier het Besluit huurprijzen woonruimte op aan.

Zorg voor voldoende ruimte

Netbeheerders kunnen alleen sneller bouwen als zij daarvoor op tijd ruimte krijgen toegewezen. Daarom roept Netbeheer Nederland op:

- **Neem energie als sturend principe op in de Nota Ruimte** zodat benodigde en onmisbare energie-infrastructuur voor wonen, werken, mobiliteit en verduurzaming kan worden gerealiseerd. Daarnaast moeten overheden bij het maken en toetsen van plannen altijd de toekomstscenario's van de netbeheerders als uitgangspunt nemen in de Omgevingsvisies.
- **Versnel en standaardiseer de afwegingen, keuzes en procedures over de fysieke leefomgeving** zodat energie-infrastructuur tijdig kan worden gerealiseerd. Dit kan bijvoorbeeld door het snel vaststellen van een uniforme taxatiemethodiek voor grondprijzen.
- **Zorg voor een afwegingskader voor onder- en bovengrondse energie-infrastructuur (gebouwen, tracés en grondgebruik)** De belangen veiligheid, gezondheid, milieu, landschappelijk en stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed botsen in veel gevallen met de bestemming voor energie-infrastructuur waardoor projecten stagneren. In dit dilemma is een doorbraak nodig en hiervoor is een Nationaal Afwegingskader in de Nota Ruimte een eerste stap. Deze ontbreekt momenteel in het voorontwerp.
- **Neem obstakels weg zodat wij sneller nieuwe energie-infrastructuur kunnen bouwen** zet middelen uit het Klimaatfonds in voor gebiedsfondsen als instrument voor de verbetering van de leefomgeving en zorg daarbij voor voldoende capaciteit bij ministeries om procedures voortvarend te behandelen.